

Sexvanor hos tonårsflickor i Malmö

En undersökning av flickor som besökt en ungdomsmottagning

Malena Ivarsson

Eva Lindquist

Hur har kvinnofrigörelsen påverkat dagens tonårsflickor? Utifrån den frågeställningen har en enkät genomförts bland 200 tonårsflickor som besökt ungdomsmottagningen i Malmö.

Malena Ivarsson är kurator och Eva Lindquist är barnmorska vid mottagningen.

Hur har kvinnofrigörelsen påverkat dagens tonårsflickor? De som har ärvt generationers kamp för fria preventivmedel (1938), obligatorisk samlevnadsundervisning (1955), barnbidrag (1947), föräldraförsäkring, fri abort (1975) och lag om jämställdhet i arbetslivet (1980).

Har dessa landvinningar påverkat tonårsflickornas sexualitet? Har döttrarna till 60-talets tonårs-generation format sin sexualitet under än mer positiva förtecken än vad deras mammor hade? De som kunde slänga bort kondomerna och njuta av fri sex tack vare p-pillrets framgång. Som marscherade i protest mot Vietnamkriget, som dansade till Rolling Stones och Beatles. Som slängde undan sminket och bh:n för att bli en fri och jämställd kvinna (och som först de senaste åren plockat fram förföriska spetsunderkläder). Som kämpade för fri abort och som genom kvinnörelsen lärde känna sin kropp. Välutbildad, med p-pillar på fickan och med kunskap om klitorisorgasmen tågade hon in på mannens arbetsmarknad. Omtumlade män samlades i mansgrupper och till och med regeringen fick börja grubbla över den förändrade mansrollen.

Allt detta måste ju ha påverkat kvinnörelsens barn och barnbarn. Men hur och på vilket sätt? Har dagens tonårsflicka sex för sin egen skull eller för att hon känner sig tvingad? Byter hon partner ofta? Har hon petting? Får hon orgasm?

För att få svar på dessa frågor startade vi våren -85 en undersökning bland 200 tonårsflickor som besökte vår ungdomsmottagning.

Ungdomsmottagningen

Ungdomsmottagningen i Malmö har funnits sedan i slutet av 70-talet. Sedan dess har antalet aborter bland tonårsflickorna i Malmö halverats. Och det är syftet med Ungdomsmottagningen – att förebygga aborter. Ungdomsmottagningen drivs av skol- och socialförvaltningarna.

I Malmö finns cirka 18000 tonåringar. På ungdomsmottagningen får vi besök av runt 3000/år. 90% av dem som söker oss är flickor. Anledningen till deras besök är i 70% av fallen önskan om preventivmedel. 15–20% är oroliga för infektion och cirka 5% vill ha reda på om de är gravida. 10% söker kurator för samtal. Dessa samtal handlar om brist på lust, svårighet att få orgasm, relationsproblem, våldtäktsupplevelser, överkrav från föräldrar, abortrådgivning. Killar söker bl a för impotens, för tidig utlösning, homosexualitet, våldtäktsförsök, abortrådgivning.

På Ungdomsmottagningen finns även en tonårsmammagrupp som träffas en gång/vecka. Gruppen om cirka 20 tonårsmammor drivs av personal från Ungdomsmottagningen och Barnavårdscentralen.

Ungdomsmottagningens personal består av barnmorska, kurator och skolsköterska. Barnläkare och gynekolog finns att tillgå vissa tider i månaden.

Har dagens tonårsflicka sex för sin egen skull eller för att hon känner sig tvingad?

Metod

Undersökningen väckte enbart positivt gehör, vilket visade sig genom att så gott som alla svarade på våra 26 frågor. Detta beror kanske på att frågeformuläret presenterades för var och en enskilt före ifyllandet och vi hade även avsatt tid för dem som ville "prata mer".

Undersökningen var anonym. De flesta frågorna skulle besvaras med kryss i lämplig ruta.

"Jättebra enkät"

"Äntligen någon som vågar fråga om sex på ett öppet sätt"

"Skönt att få skriva om sina erfarenheter"

Det var några av kommentarerna runt enkäten under tiden som undersökningen pågick.

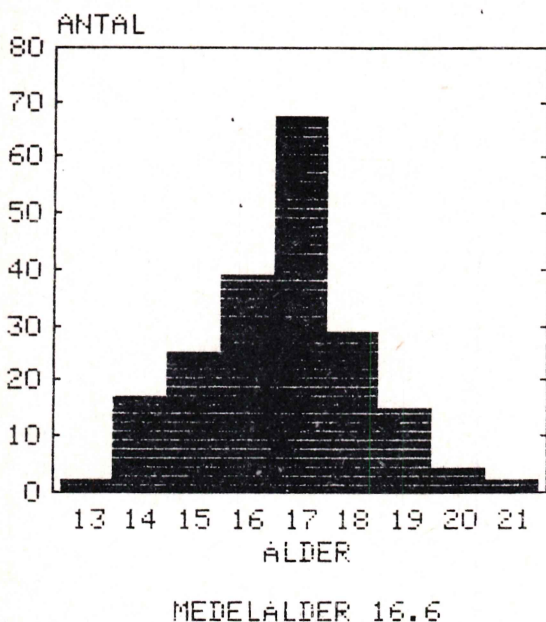
Vad fann vi?

Medelåldern bland våra svarande tonåringar var 16,6 år.

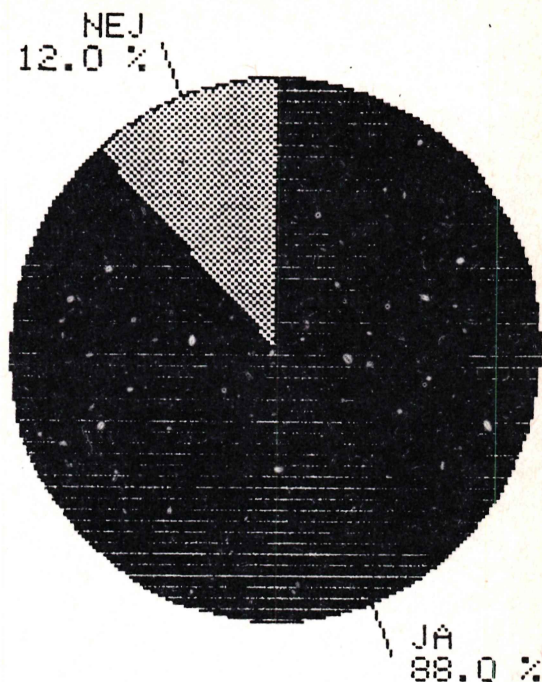
176 hade samlagsdebuterat och den genomsnittliga åldern för det första samlaget var 15,3 år. (3 hade haft sitt första samlag vid 12 års ålder, 2 hade väntat till 19 års ålder.)

Sin första mens fick man i genomsnitt vid 12,6 års ålder (Figur 1-3).

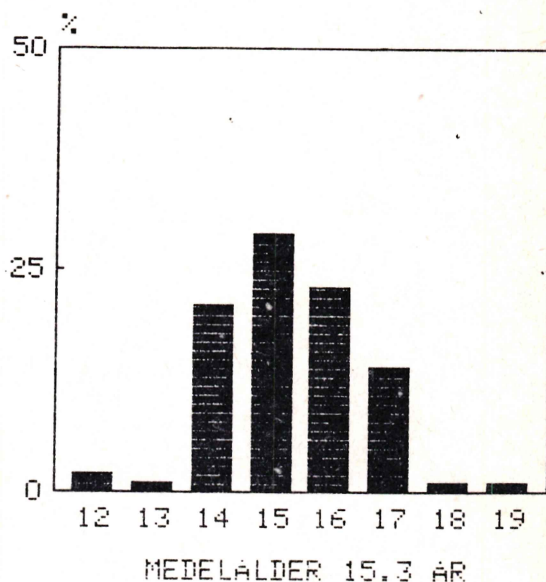
Figur 1. Åldersfördelning bland de totalt 200 utfrågade i undersökningen

Figur 2. Har du haft samlag?

Figur 3. Ålder vid första samlad?

Hur upplever man då sitt sexliv?

De flesta (61%) ansåg att onani var ett bra sätt att lära känna sin kropp. 31% svarade att de inte visste.

Nästan 50 % hade upplevt orgasm vid onani. 55 % hade upplevt orgasm vid samlag.

Undersökningen avlivar myten om att p-pillret skulle medfört att ungdomar hoppar över att ha petting. 73 % hade stimulerat sin partner till utlösning och 62 % har själva blivit stimulerade till orgasm av sin partner utan att ha haft samlag.

Hur ser man på preventivmedel? Över hälften (54,5 %) har skyddat sig vid det första samlaget. Det innebär att knappt hälften chansar. Inte överraskande har över hälften av dem som skyddat sig använt kondom (52,9 %).

Man väntar inte länge mellan det första och andra samlaget. Knappt en tredjedel (29,1 %) hade sitt andra samlag inom en vecka. (27,4 % väntade en månad).

För dem som inledde ett regelbundet samliv innebär det att de såg till att skaffa sig preventivmedel (85,2 %). 71,8 % föredrog då p-piller.

Har man många partner som tonåring? 67 % upp gav att de hade haft 1 samlagspartner under det senaste halvåret. 13,1 % hade haft 2 partners.

Majoriteten (72 %) ansåg att det var viktigt att ha haft stadigt sällskap innan man ligger med varandra.

På frågan om det är viktigt att vara trogen svarade 92 % "Ja".

Vad har man för erfarenhet av sex? De flesta kryssar för ord som "ömt", "vill själv" och "upphetsande".

Sina samlag hade man i regel hemma.

Sällan (27,1 %) eller aldrig (41,2 %) dricker man alkohol när man har samlag.

Homosexuell erfarenhet hade 3 %.

När det gäller den omskrivna incestproblematiken ställde vi följande fråga: "Har du varit med om något som du upplevt som ett sexuellt övergrepp eller som ett sexuellt närmande från en närstående familjemedlem (fader, styvfader, bror, moder, farbroder etc).

10 stycken (5 %) hade varit med om något som de upplevt som ett sexuellt övergrepp. 4 angav övergrepp från biologisk fader. De övriga 6 angav styvpappa (1), kompis pappa (1), halvbror (1), klasskamrat (1), pappas bästa vän (1), farfar (1).

Vi beklagar att vi inte frågat på vilket sätt övergreppet skedde, för att få en uppfattning om vad

som hänt i de olika fallen.

Det som alltså slår oss är att man skriver ner detta anonymt men att ingen har kunnat eller känt behov av att samtala om det.

Slutligen bad vi att få synpunkter på skolans samlivnadsundervisning. Här strömmade många tips in:

- 1) "Erfarna" tjejer och killar kan berätta om sitt första samlag
- 2) Bättre sexualundervisning. Byt ut generade och onaturliga lärare
- 3) Vart tog känslorna vägen? Prata mer om ömhet
- 4) Vad tjejer/killar tycker och tänker om sex
- 5) Sexualundervisning även på gymnasiet
- 6) Det handlar för mycket om könssjukdomar och sexuella avvikelser
- 7) Hur man ska göra för att få orgasm
- 8) Allt bör ändras!
- 9) Inte så mycket om äggledare och spermier, mer om sex!
- 10) Killar behöver veta mer om preventivmedel

Sammanfattning

Syftet med vår undersökning var mer att få en spegling av våra besökares syn på sexuella erfarenheter, än att samla statistiska siffror.

Vi har heller inte valt att se på separata åldersgrupper utan mer att se vilka tendenser som finns inom åldersgruppen 12–19 år.

Materialet är inte helt representativt för ungdomar i allmänhet utan bara för dem som sökte Ungdomsmottagningen i Malmö våren -85.

Undersökningen avlivar myter som att tonårsflickor byter partner ofta, att de ofta dricker alkohol i samband med samlag, har samlag på fester, anser sig tvingade.

I stället tonar snarare konturen fram av åttitalets flicka, som självständig, sexuellt bejakande, med kunskap om sina sexuella funktioner och som har sex för att hon själv vill.

Denna undersökning har lärt oss mycket om flickors sexvanor. Vi har blivit så inspirerade och nyfikna att vi nu startar upp ett killprojekt.

För vi undrar givetvis hur killarna uppfattar både sig själva, sina känslor, sin sexualitet och sin omgivning.